

ORDE VAN DIENST RIVIERENLAND-OOST/BEUNINGEN

15 augustus 2021

Orgelspel of pianospel

Welkom en mededelingen door ambtsdrager

Gebed van toenadering door ambtsdrager

Openingslied: 837: 1 en 3 ('Iedereen zoekt U, jong of oud')

Iedereen zoekt U, jong of oud,
speurend langs allerlei wegen,
kronkelig, vreemd, of recht, vertrouwd,
Meester, waar kom ik U tegen?
Eens vindt U ons, bij dag of nacht,
moe van onszelf en zonder kracht,
dorstend naar liefde en zegen.

Heer, als ons denken U ontkent,
kan ons de leegte benauwen,
als onze hand Uw schepping schendt,
wilt U ons dan nog vertrouwen.
Twijfel of hoogmoed, onverstand,
neem ons, Uw mensen, bij de hand,
laat ons Uw schoonheid aanschouwen.

Bemoediging en groet

Vg: Onze hulp is in de naam van de Heer,

G: die hemel en aarde gemaakt heeft,

Vg: die trouw blijft tot in eeuwigheid

G: en nooit loslaat het werk dat zijn hand begon.

Vg: De Heer zij met u.

G: Ook met u zij de Heer

Gebed om ontferming

Glorialied: lied 836: 1, 2 en 5

O Heer die onze Vader zijt,
vergeef ons onze schuld.
Wijs ons de weg der zaligheid
en laat ons hart, door U geleid,
met liefde zijn vervuld,
met liefde zijn vervuld.

Geef dat uw roepstem wordt gehoord,
als eenmaal bij de zee.
Geef dat ook wij Uw nodend woord,
vertrouwen, volgen ongestoord,
op weg gaan met U mee,
op weg gaan met U mee.

Dat ons geen drift en pijn verblindt,
geen hartstocht ons verwart.
Maak Gij ons rein en welgezind,
en spreek tot ons in vuur en wind,
o stille stem in 't hart,
o stille stem in 't hart.

Gebed om de opening van het Woord

Opmaat: 'Een woord als wondermiddel'

Zingen Lied 650: 1 en 2 ('De aarde is vervuld')

1 De aarde is vervuld
van goedertierenheid,
van goddelijk geduld
en goddelijk beleid.

2 Gods goedheid is te groot
voor het geluk alleen,
zij gaat in alle nood

door heel het leven heen.

Eerste lezing: Jesaja 35: 1-10 (lector)

De woestijn zal zich verheugen,
de dorre vlakte vrolijk zijn,
de wildernis zal jubelen en bloeien,
als een lelie welig bloeien,
jubelen en juichen van vreugde.
De woestijn tooit zich met de luister van de Libanon,
met de schoonheid van de Karmel en de Saron.
Men aanschouwt de luister van de HEER,
de schoonheid van onze God.
Geef kracht aan trillende handen,
maak knikkende knieën sterk.
Zeg tegen het moedeloze volk:
'Wees sterk en vrees niet,
want jullie God komt met zijn wraak.
Gods vergelding zal komen,
hijzelf zal jullie bevrijden.'
Dan worden blinden de ogen geopend,
de oren van doven worden ontsloten.
Verlamden zullen springen als herten,
de mond van stommen zal jubelen:
waterstromen zullen de woestijn splijten,
beken de dorre vlakte doorsnijden.
Het verzengde land wordt een waterplas,
dorstige grond wordt waterrijk gebied;
waar eenmaal jakhalzen huisden,
maakt dor gras plaats voor riet en biezen.
Daar zal een gebaande weg lopen,
'Heilige weg' genaamd,
geen onreine zal die betreden.
Over die weg zullen zij gaan,
maar dwazen zijn er niet te vinden.
Geen leeuw of roofdier zal daar komen,
geen enkel wild dier dwaalt er rond,
ze blijven er allemaal weg,
alleen zij die verlost zijn zullen daar gaan.

Wie door de HEER bevrijd zijn, keren terug.
Jubelend komen zij naar Sion,
gekroond met eeuwige vreugde.
Gejuich en vreugde trekken de stad binnen,

Zingen: lied 650: 4, 6 en 7 ('De aarde is vervuld')

4. Omdat zij niet vergeet
wie godverlaten zijn:
de wereld hemelsbreed
zal goede aarde zijn.

6 Het zaad der goedheid Gods,
het hoge woord, de Heer,
valt in de voor des doods,
valt in de aarde neer.

7 Al gij die God bemint
en op zijn goedheid wacht,
de oogst ruist in de wind
als psalmen in de nacht.

Tweede lezing: Marcus 7:31-37 (lector)

Hij vertrok weer uit de omgeving van Tyrus en ging via Sidon naar het Meer van Galilea, dwars door het gebied van Dekapolis. Daar werd iemand bij hem gebracht die doof was en gebrekkig sprak, en men smeekte hem om deze man de hand op te leggen. Hij nam de man apart, weg van de menigte, stak zijn vingers in diens oren en raakte met speeksel zijn tong aan. Hij sloeg zijn blik op naar de hemel, zuchtte diep en zei tegen hem: 'Effata!', wat betekent: 'Ga open!' Meteen gingen zijn oren open, zijn tong kwam los en hij kon normaal spreken. Hij beval de omstanders om aan niemand te vertellen wat er gebeurd was; maar hoe strenger hij het hun verbood, hoe meer ze het rondvertelden. De mensen waren geweldig onder de indruk en zeiden: 'Alles wat hij doet is goed: zelfs doven laat hij horen en stommen laat hij spreken.'

Zingen: 'Hij die mensen nabij was'
Melodie: 'We are one in the spirit'

Hij die ménsen nabij was in hun zióke bestaan,
die de zée kon kalmeren, boze géésten liet gaan,
en de ménsen de kracht gaf om zo zélf weer op te staan

Refrein

Hij belooft ons een wereld
waar het lijden niet leidt,
maar de liefde ons zal dragen
door de tijd.

Hij die schéllen deed vallen en die óren ontsloot,
Hij die léven weer terug bracht met een kráchtige quote,
die ons ménsen een nieuwe weg naar Gód de Vader bood

Refrein

Uitleg en verkondiging

Gemeente van onze Heer,

Op woensdag viel ik op de radio midden in een gesprek van een correspondent in Kaboel, die in razende paniek vertelde hoe erg de situatie in de stad was en dat hij en zijn verloofde gevaar liepen. 'De bommen ontploffen naast me.' 'Kun je weg?', vroeg de presentator in de studio, opvallend rustig. 'Ja, ik wel, ik kan morgen weg, maar mijn verloofde niet. Ik bel met het ministerie van Buitenlandse zaken, met de IND, maar niemand, niemand wil ons helpen. Iedereen verschuilt zich achter: 'We doen het volgens de regels' en vervolgens gebeurt er niets! Maar morgen zijn we dood als er niets gebeurt. Help ons, help ons!'

Dood in de ogen

Het werd te erg blijkbaar, want de man werd weg gedraaid en in de studio kabbelde het gesprek voort over wat er moest gebeuren. 'Het parlement zit er bovenop', zei de voorzitter van de Eerste Kamer. 'Met een paar dagen komt er een antwoord op de meest prangende vragen....'

Een paar dagen als je de dood in de ogen kijkt. Waarom is er niet iemand die roept: laat die regels even, die tolken die met ons hebben samengewerkt

moeten terug naar Nederland, alle burgers in gevaar gaan we terug halen. Maar nee: een paar dagen voor de prangende vragen. Terwijl alleen een: 'we gaan' voldoende zou zijn om in actie te komen.

Jezus redt

Reageren op nood, je niet gebonden voelen aan de regels, maar je hart laten spreken als de situatie daar om vraagt: dat kun je toch wel van Jezus zeggen. Wie hem als medische of psychiatrische casus wordt voorgelegd, wordt als mens geholpen. Ook al is dat op sabbath is, waarop ook een genezer niet mag werken, als het een onreine, iemand vanuit de rand van de maatschappij is of als we, zoals in deze lezing, op een grondgebied terecht komen waar Jezus aanvankelijk niets te zoeken had. Vond Hijzelf. Maar ook hier geldt: *Jezus redt, alle mensen opgelet!*

En dat geldt zeker hier, want we zijn wel in een bijzondere situatie beland. Jezus, die er toch vooral vanuit ging dat Hij voor de Joden gekomen was, als Joods Messias, heeft eigenlijk een draai gemaakt in de ontmoeting die aan dit verhaal vooraf gaat. Een vrouw van niet-Joodse afkomst smeekt Jezus om haar dochter van een kwade geest af te helpen. Jezus blaft haar een beetje af dat hij voor de kinderen – hij bedoelt de kinderen van Israël – is gekomen en niet voor de honden uit de gebieden buiten Israël. 'Maar waarom mogen wij niet iets krijgen van wat U deelt?', is eigenlijk wat zij zegt. En Jezus geeft haar gelijk en haar dochter wordt genezen.

Codewoord

Dát er, zeker in de beleving van Marcus, is essentieels veranderd is na de ontmoeting met de vrouw, blijkt wel uit het verhaal dat erop volgt, dit verhaal. In het verhaal zit een codewoord verstopt, waardoor we de verhalen anders gaan lezen vanaf dit moment. 'Effatha', 'word geopend!', is volgens de dichter-theoloog Willem Barnard dat codewoord. Natuurlijk, zegt Barnard, wijst dat al vooruit naar het graf dat geopend wordt, een nieuwe tijd die aanbreekt. Maar nu, hier, is duidelijk dat het in die tijd gaat om de hele wereld, niet alleen om het volk Israël. Persoonlijk vind ik dat wel mooi gevonden, tegelijkertijd denk ik dat de gedachte dat Jezus de hele wereld bevrijdt nogal grotesk en buiten het besef van de eigen wil van mensen staat: Hij *kan* de hele wereld bevrijden als mensen Hem in hun hart sluiten. En doen ze dat niet: sla dan het stof van je voeten en laat ze links liggen, zou Jezus dan vermoedelijk gezegd hebben. Actie! Er is werk te doen. Niet dat eeuwige gemarchandeer, dat gewacht, dat vertragende. Aan de gang!

Hoop

Mensen brengen een man bij Jezus in het gebied van de Tien Steden, in het noord-oosten van Israël. Jezus is dus dwars overgestoken. De man komt niet zelf. Wil hij niet? Schaamt hij zich? Of is het misschien wat in de woorden van Jesaja 37 doorklinkt? Dat de moed is weggesijpeld dat het ooit anders wordt. Verblind voor tekens van hoop, doof voor opbeurende woorden, kreupel van de slagen die het leven heeft gegeven. Deze dove man is veroordeeld tot een situatie die hem ernstig beperkt, die hem afsluit van een vrij, ja open leven.

Exemplarisch

Toen ik bezig was met het liedje, dat we zojuist gezongen hebben, wilde het met dat derde couplet maar niet lukken. Ik kreeg de woorden niet in een tekst die paste, want wat ik daar wilde zeggen is dit: *deze man wordt genezen*, zoals het dochtertje van de vrouw in het verhaal hiervoor haar boze geest kwijt raakt. Maar wat haalt het uit eigenlijk? Een dove die weer gaat horen.... Er zijn er vast nog honderden die blijven zitten in die niet vrije, niet open wereld. Net als er tientallen, misschien wel honderden kinderen blijven steken in een immer gek makende, in hun hoofd dolende geest die maar niet stopt. Wat moet je met zo'n verhaal dan, nu, hier in deze tijd? Nou, we kunnen deze ervaringen niet één op één herhalen hier. Misschien hier en daar een gebedsgenezer die het claimt, maar breed gezaaid zijn de ervaringen niet. En toch kunnen we ons die bevrijding van deze man wel voorstellen. Dat je ergens uit komt waar je in vast gezeten hebt, dat je hebt overwonnen waar je als een berg tegenop gezien hebt. Wat ons hier in dit verhaal geschetst wordt, is eigenlijk een vraag aan ons, zoals Marcus die aanvankelijk ook aan de gemeente stelde die zich afvroeg: 'Wordt het nog wat met die beweging van de Weg van Christus?'

Dit verhaal is, net als het verhaal dat hier aan voorafgaat, net als ieder genezingsverhaal denk ik, een vraag: 'Herken je dit? Bevrijding, ruimte, openheid, opnieuw beginnen, nieuw leven...' Want dat is waar geloof mee van doen heeft, waar God te vinden is. Op dat snijvlak van wanhoop en hoop, van teruggeworpen op jezelf en terug de wereld in. Op dat snijvlak vindt je geestdrift, blijdschap, het intense geluk om te leven. Daar voel je de energie die leven geeft en soms ook: het besef van de Bron van waaruit dat voort komt.

Taal van het hart

Effatha! Wordt geopend! Niemand durft die woorden in de mond te nemen

tegen die doodsangstige journalist met zijn verloofde; niemand heeft woorden in die situatie, want er zijn geen woorden voor. Behalve woorden die de situatie openen.... Die zeggen... kom, stap deze wereld in, kom en bescherm je tot je weer verder kunt. Het is niet de oplossing, dat weet ik ook wel. De oplossing is een wereld waarin niemand hoeft te vluchten voor geweld, haat, droogte, medemens, terreur. Maar tegelijkertijd heb ik wel het idee, dat het laten spreken van je hart in de grote wereld steeds meer een *non-going area*. Pas als je eigen belangen niet geschaad worden, komt er ruimte voor de taal van het hart.

Via het kleine

Laten we ons daarover verbazen, maar ons er niet op blind staren. Want het verhaal van vanmorgen leert ons ook: Gods geschiedenis loopt vrijwel altijd via het kleine, het onverwachte, het bijna onzichtbare, de eenling. Als een mosterdzaad. Klein. En dan wordt het groter, aangeblazen door de Geest, meer, verder. Zo is het vaak gegaan, ook in onze tijd.

Wat Jezus doet, is niet het probleem van de psychiatrie aanpakken, zoals bij de dochter, het gebrek aan goede psychiaters of hier het probleem van de doven. Wat Jezus doet, is reageren op een situatie die Hem niet zint. Die een menselijk leven inperkt of – in sommige gevallen – onmogelijk maakt. Maar dat in de wetenschap dat Zijn ingrijpen, Zijn actie bijdraagt aan de Grote ommekeer in de tijd.

Vaak gaat het ons mensen te langzaam. We leven op de korte termijn. Daarom: laten we de Grote Ommekeer maar bij God laten en alles wat wij kunnen bijdragen in het klein doen in het vertrouwen dat daarmee ieder van ons die Grote Ommekeer dichterbij brengt!

Amen

Muzikaal intermezzo: lied 608 om te beluisteren

Zingen: lied 793: 1 en 3

Bron van liefde, licht en leven,
voor elkaar zijn wij gemaakt,
door Uw hand elkaar gegeven,
door Uw vinger aangeraakt.

Laat ons op Uw toekomst hopen,
gaandeweg U tegemoet,
dat wij samen lachend lopen,
in Uw grote bruiloftsstoet.

Bron van liefde, licht en leven,
laat Uw vreugde in ons zijn,
is de blijdschap weggebleven,
liefde maakt van water wijn.
Dat wij dan elkaar beminnen,
zó dat zelfs de dood niet scheidt,
niets kan liefde overwinnen,
liefde heeft de eeuwigheid.

Dankgebed, voorbeden, stil gebed.

Slotlied: lied 1005: 1, 2 en 5

1. Zoekend naar licht hier in het duister,
zoeken wij U, waarheid en kracht.
Maak ons uw volk, heilig, vol luister,
schijn in de donkere nacht.

Christus, ons licht,
schijn door ons heen, schijn door het duister.
Christus, ons licht,
schijn ook vandaag, hier in uw huis.

2. Zoekend naar rust zijn wij vol zorgen,
zoekend naar hoop, troost in uw woord.
Spreek door ons heen tot de verdrukten,
zo wordt uw stem gehoord.

Christus, ons licht,
schijn door ons heen, schijn door het duister.
Christus, ons licht,
schijn ook vandaag, hier in uw huis

5. Met zoveel gaven aan ons gegeven,
voor zoveel leed, zoveel gemis.
Maak ons uw dienaars, leer ons te delen,
totdat uw rijk hier is.

Christus, ons licht,
schijn door ons heen, schijn door het duister.
Christus, ons licht,
schijn ook vandaag, hier in uw huis.

Wegzending en zegen